

Особливу увагу слід приділити підтримці ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, які потребують додаткової підготовки та адаптації до нового ринку праці [1]. Це дозволить знизити безробіття та створити необхідні умови для інтеграції в трудовий ринок, забезпечуючи ефективне використання трудових ресурсів країни.

У результаті дослідження було виявлено, що війна значно вплинула на трансформацію ринку праці в Україні, призвівши до суттєвих змін у структурі зайнятості, появи нових викликів і проблем для економіки країни [3]. Адаптація ринку праці вимагає впровадження державних і міжнародних ініціатив для забезпечення стабільності, зокрема через підтримку підприємництва, професійне навчання та розширення економічних можливостей на місцях [2]. Збереження та розвиток трудових ресурсів країни є важливим для економічного відновлення України в післявоєнний період, що вимагає довгострокової стратегії адаптації ринку праці [1].

Література:

1. Дослідження економічних можливостей у прифронтових та звільнених українських громадах результати соціологічного опитування жителів Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей. Аналітичний звіт Червень 2024
URL:https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20240806_z/UCBI4%20Economic%20poll_full%20report_UA.pdf
2. Кадровий голод в Україні: експерти Jooble розповіли про сфери з гострим дефіцитом працівників. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/kadrovij-golod-v-ukrayini-eksperti-jooble-rozpozvili-pro-sferi-z-gostrim-deficitom-pracivnikiv.html>
3. Ринок праці в умовах війни: демографічні виклики для України. Як розв'язати проблеми безробіття і втрати кадрів унаслідок міграції та мобілізації
URL:<https://happymonday.ua/kadrovuj-golod-v-ukrayini-8-strategij-vyrodu>.
4. Сергій Ханін Кадровий голод. Що відбувається на ринку праці України під час війни. URL:<https://dif.org.ua/article/kadrovij-golod-shcho-vidbuvaetsya-na-rinku-pratsi-ukraini-pid-chas-viyni>.

Глевацька Н.М.

кандидат економічних наук, доцент

Чернов Ю.Р.

аспірант

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

КАДРОВИЙ ДЕФІЦИТ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ ПРАЦІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Актуальність дослідження кадрового дефіциту в умовах війни є особливо високою з огляду на критичні зміни, що відбуваються на українському ринку праці. Збройний конфлікт суттєво впливає на структуру зайнятості, а також на здатність держави забезпечувати сталі економічне зростання в регіонах. В умовах воєнних дій дефіцит кваліфікованої робочої сили набуває особливої гостроти, адже значна частина працездатного населення вимушена була залишити свої місця проживання або ж приєднатися до лав Збройних сил України, що посилює проблему на ринку праці [3].

Метою даного дослідження є аналіз викликів та перспектив подолання кадрового дефіциту з метою забезпечення сталого розвитку територій. Основними завданнями є виявлення причин кадрового дефіциту, аналіз державних та міжнародних ініціатив для подолання проблеми, а також розробка рекомендацій для покращення ситуації на ринку праці [4].

Війна в Україні створила ряд чинників, які спричинили дефіцит робочої сили. Основні з них включають демографічні зміни, масштабні внутрішні та зовнішні міграційні процеси, а також мобілізацію частини працездатного населення [2]. Значна частина кваліфікованих кадрів залишила прифронтові території та регіони, що піддалися окупації або знаходяться під постійними обстрілами, що значно скоротило наявність робочої сили в цих регіонах. Розширення зони конфлікту поглибило проблему нестачі робочих рук у ключових галузях економіки, таких як будівництво, промисловість та сільське господарство [1].

Дефіцит кваліфікованих кадрів має значний вплив на економічну стабільність країни, оскільки нестача працівників ускладнює виконання стратегічних економічних завдань та обмежує можливості для розвитку локальних економік у постраждалих регіонах. Крім того, це уповільнює процес відновлення інфраструктури та реалізацію соціально значущих проєктів, що є критичним для забезпечення життєдіяльності населення та сталого розвитку територій [4].

Подолання кадрового дефіциту стикається з численними викликами. У постраждалих регіонах, особливо на прифронтових територіях, спостерігається гострий брак кваліфікованої робочої сили, що ускладнює нормальне функціонування бізнесу та державних установ [3]. Відтік фахівців з високим рівнем кваліфікації, які залишають свої робочі місця через небезпеку, не тільки негативно впливає на локальну економіку, але й створює додаткові труднощі для її відновлення після завершення бойових дій [2].

Серед основних бар'єрів для залучення та утримання кадрів виділяються економічні, соціальні та інфраструктурні чинники. Економічні бар'єри включають обмежені фінансові можливості роботодавців для забезпечення конкурентних зарплат, що часто призводить до масового відтоку кадрів за кордон. Соціальні та інфраструктурні бар'єри стосуються нестачі соціальних гарантій, відсутності сучасної інфраструктури та складнощів з доступом до житла, що знижує привабливість регіонів для потенційних працівників [1].

Державні та міжнародні ініціативи відіграють важливу роль у стабілізації ринку праці в Україні, особливо в умовах воєнного конфлікту. Одним із головних напрямків державної підтримки є програми працевлаштування та перекваліфікації, спрямовані на адаптацію працівників до нових умов ринку. Держава активно підтримує ініціативи щодо перекваліфікації населення, зокрема через організацію курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації у сферах, де попит на робочу силу є найбільш затребуваним. Це сприяє не тільки зниженню рівня безробіття, але й підвищенню економічної активності в регіонах [3].

Важливою є також роль міжнародних гуманітарних організацій, таких як Міжнародна організація праці та інші західні партнери, які підтримують зусилля України з відновлення ринку праці. Ці організації забезпечують не лише фінансову, але й технічну допомогу, спрямовану на розвиток трудових навичок серед населення, що постраждало від війни. Вони також реалізують програми, спрямовані на надання матеріальної підтримки внутрішньо переміщеним особам, що дозволяє їм залишатися економічно активними [4]. Співпраця із західними партнерами, такими як Європейський Союз та інші донори, є важливою для зниження впливу кадрового дефіциту в Україні. За рахунок спільних програм Україна отримує можливість інтегрувати європейські стандарти у свої національні стратегії щодо відновлення ринку праці та зміцнення економічної стабільності [2].

Забезпечення сталого розвитку територій через кадровий потенціал вимагає інноваційного підходу до відновлення ринку праці, що може сприяти вирішенню проблем кадрового дефіциту. Одним із таких підходів є розвиток підприємництва та самозайнятості, які можуть стати основою для зниження залежності від традиційних форм працевлаштування. Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу на рівні місцевих громад дозволить створювати робочі місця та розвивати регіональні економіки [4].

Важливим аспектом подолання кадрового дефіциту є розширення освітніх програм, спрямованих на підготовку нових спеціалістів для задоволення потреб ринку праці. У післявоєнний період особливу увагу слід приділити відновленню професійної освіти та впровадженню нових навчальних програм, орієнтованих на перспективні сфери економіки. Це дозволить підвищити рівень кваліфікації населення, що сприятиме забезпеченню сталого

економічного зростання [1].

Таким чином, війна суттєво вплинула на кадровий потенціал ринку праці в Україні, створивши нові виклики, пов'язані з дефіцитом робочої сили та відтоком кваліфікованих працівників. Державні та міжнародні ініціативи, спрямовані на підтримку ринку праці та відновлення кадрового потенціалу, є критично важливими для забезпечення економічної стабільності країни. Розвиток підприємництва, розширення освітніх можливостей і впровадження інноваційних підходів до працевлаштування та самозайнятості можуть стати основою для подолання дефіциту кадрів і досягнення сталого розвитку в постраждалих регіонах [3; 2].

Література:

1. Дослідження економічних можливостей у прифронтових та звільнених українських громадах результати соціологічного опитування жителів Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей. Аналітичний звіт Червень 2024
URL:https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20240806_z/UCBI4%20Economic%20poll_full%20report_UA.pdf
2. Кадровий голод в Україні: експерти Jooble розповіли про сфери з гострим дефіцитом працівників. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/kadrovij-golod-v-ukrayini-eksperti-jooble-rozpovili-pro-sferi-z-gostrim-deficitom-pracivnikiv.html>
3. Ринок праці в умовах війни: демографічні виклики для України. Як розв'язати проблеми безробіття і втрати кадрів унаслідок міграції та мобілізації
URL:<https://happymonday.ua/kadrovij-golod-v-ukrayini-8-strategij-vyrodu>.
4. Сергій Ханін Кадровий голод. Що відбувається на ринку праці України під час війни. URL:<https://dif.org.ua/article/kadrovij-golod-shcho-vidbuvaetsya-na-rinku-pratsi-ukraini-pid-chas-viyni>.

Заярнюк О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Заярнюк А.В.

асистент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

РИНОК ПРАЦІ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

З початком повномасштабної війни в Україні ринок праці зазнав значних змін, що стало наслідком нових викликів і загроз у суспільстві. У регіональному розрізі є певні відмінності, але загалом на сьогодні ринок праці функціонує у стані невизначеності та постійній небезпеці.

Після початку війни Кіровоградська область стала важливим регіоном для розміщення внутрішньо переміщених осіб, надання можливостей для релокації 12 закладам вищої освіти та понад 80 підприємствам, що були змушені евакуюватися із зон бойових дій чи прифронтових територій. Однак регіон зіткнувся з труднощами, пов'язаними з відновленням пошкодженої інфраструктури після обстрілів. Деякі підприємства не відновили свою роботу через регулярні перебої з електропостачанням та загрозу ракетних атак [1].

Основні проблеми ринку праці Кіровоградської області нині – це недостатня кількість висококваліфікованих робочих місць, міграція працездатного населення, низький рівень заробітної плати. За даними платформи «Work.ua», станом на січень 2024 р., у порівнянні з лютом 2022 р., за пропозицією вакансій ринок праці Кіровоградської області відновився на 94% [2]. Найбільш популярними вакансіями у Кіровоградській області станом на жовтень 2024 року з найбільшими заробітними платами є торговий представник, менеджер з продажу, комірник, бухгалтер, різноробочий, кухар, оператор call-центру (рис. 1).